

De relationele elementen van je identiteit

diversiteitactie.be/oefeningen/sociaal-cultureel-bewustzijn/de-relationele-elementen-van-je-identiteit

Verruim je blik

Doelstellingen

- Inzicht verwerven in de verschillende elementen van de eigen identiteit en de identiteit van anderen.
- Zich bewust worden van de wijze waarop de identiteit verandert afhankelijk van de context waarin men zich bevindt.
- Zich bewust worden van de identiteitsconflicten waar men (mogelijk) mee te maken krijgt.

Timing

Middellang (groot deel van een lesuur/volledig lesuur)

Richtlijnen

Met wie?

- Het eerste deel van deze oefening wordt individueel gemaakt.
- In het tweede deel van de oefening is het de bedoeling om een deelnemer te interviewen. De deelnemers worden onderverdeeld in 2 groepen. De ene groep is de A-groep, de andere de B-groep. De leden van elke groep maken duidelijk (door middel van een kenteken, sticker, ...) tot welke groep ze behoren.
- Deze oefening kan ook individueel gemaakt worden. Zo gaat echter de meerwaarde van het samenwerkend leren verloren.

Vorbereiding

- Zorg voor voldoende ruimte en materiaal. Kunnen de mozaïeken die de deelnemers maken ergens worden opgehangen?

- Zoek bij de voorbereidingen uit welke identiteiten een rol spelen bij de doelgroep. Zijn er taboeonderwerpen of gevoelige punten in de groep? Zorg dat je zelf een overzicht hebt van mogelijke identiteiten en van identiteiten die je eventueel wilt benadrukken.
- Benodigdheden per deelnemer:
 - Vel papier & tekenmateriaal of digitaal tekenmateriaal.
 - De nodige achtergrondinformatie omtrent identiteitsconstructie in een diverse samenleving.
 - De interviewvragen.

Opdracht

A. Individuele deel

1. Lees de achtergrondinformatie omtrent de individuele identiteit.
2. Maak voor jezelf een mozaïek opgebouwd uit alle componenten die deel uitmaken van jouw identiteit. Geef aan de hand van de grootte en de kleuren aan welke elementen voor jou erg belangrijk zijn (groot) en welke voor jou minder belangrijk zijn (klein). Op welke elementen je heel erg trots bent (bv. in het rood) en welke elementen je zoveel mogelijk zou willen verdringen (bv. in het grijs).
3. Maak nu een hiërarchie in deze componenten voor jouw sociale rol als leraar/docent/student.
4. Maak nu een nieuwe hiërarchie die vooral van toepassing is op jouw sociale identiteit in het weekend. Zijn hier grote veranderingen?
5. Stel dat je vandaag moet vluchten naar een land waar je de taal niet kent, geen huis en geen familie hebt, wat gebeurt er dan met deze mozaïek?
6. Of stel dat je partner gewelddadig wordt tegen jou en tegen de kinderen, wat gebeurt er dan met de mozaïek? Wat gebeurt er met de kracht die je had in je eerdere activiteiten en (hoe) zou die weer terug te winnen zijn?

B. Interview

1. Formuleer nu op basis van de inzichten in jouw identiteit een antwoord op onderstaande interviewvragen.
2. Tijdens de eerste interviewsessie interviewt iemand uit de A-groep iemand uit de B-groep. Na dit interview gaat iedereen op zoek naar een nieuwe partner uit de andere groep. Tijdens deze tweede sessies interviewt iemand uit de B-groep iemand uit de A-groep.

Interviewvragen

- ✓ Heb je wel eens de ervaring gehad dat jouw hele omgeving anders naar jouw identiteit keek dan jijzelf doet?
- ✓ Heb je weleens bij jezelf of iemand anders meegemaakt dat een bepaald aspect van jouw identiteit door een bepaalde gebeurtenis of in een bepaalde situatie heel belangrijk werd?
- ✓ Wanneer, waarom en hoe zet je bepaalde identiteitsaspecten extra in de verf? Hoe is dit verbonden met de contextuele en relationele aspecten van jouw identiteit?
- ✓ Een identiteitsconflict kan optreden wanneer de hiërarchische volgorde in de componenten van jouw identiteit verschilt van de hiërarchie aan componenten die jouw omgeving jou toedicht, of wanneer de omgeving een andere betekenis toekent aan een bepaald component van jouw identiteit dan jij dit doet. Beschrijf een identiteitsconflict dat je wel eens bij jezelf hebt ervaren of bij anderen hebt waargenomen. Wat was het effect hiervan op jou of op die persoon?

Nabespreking

- Als afsluiter kunnen de deelnemers hun mozaïeken en hiërarchieën plenair aan elkaar presenteren.
- Bespreek dat in elke situatie een ander punt in iemands 'identiteitsmozaïek' in meerdere of mindere mate oplicht, maar dat mensen zichzelf ervaren als één geheel. Wanneer iemands anders op een bepaald moment slechts één aspect van jouw identiteit benadrukt en daarbij de andere punten uitsluit, kan je het gevoel krijgen dat je wordt klemgezet. Op dat moment kan je namelijk niet zelf kiezen wat je op de voorgrond zegt, wat je wel of even niet wilt laten zien. Op het moment dat een ander jou alleen maar ziet als vrouw of als islamiet of als homo is dat een ontkenning van de rest van je identiteiten, die je op dat moment liever naar voren zou laten komen.
- Het is ook van belang dat je in je identiteiten niet losstaat van je geschiedenis. Als één van jouw identiteitsaspecten geschonden is kan dit ervoor zorgen dat je sterker gaat reageren wanneer iemand jou hierop uitsluit, aanspreekt, veroordeelt, ... of dat je dit of net andere identiteitsaspecten net extra in de verf zal gaan zetten.
- Hangt iemands identiteit samen met het soort werk dat men doet? Welke invloed hebben identiteiten op de samenstelling van de groep en de sfeer binnen die groep?
- Bij deze oefening valt ook vaak op dat de norm (wit, man, hetero, valide, etc.) niet of weinig worden genoemd als belangrijke aspecten van iemands identiteit. Bespreek dit ook.

Alternatieven en transfer

Alternatieve werkvormen

- Rondje.
- Carrousel.

Alternatieve toepassingen

In een groep die bekend is met elkaar kan je de mozaïeken ophangen zonder naam erbij. Vraag de deelnemers naar de mozaïeken te kijken en te bedenken welke van wie is.

- Schets de mozaïek van iemand anders identiteit. Dit vereist een nauwe samenwerking in duo's en een veilig klasklimaat. Daarbij is het belangrijk om niemand te forceren zaken te delen die hij of zij niet wil delen. Welke vooroordelen komen naar voor wanneer men iemand anders identiteit wil schetsen?
- Het interview kan ook vastgelegd worden onder de vorm van een magazine-interview, videoreportage, Op deze wijze kan zowel het product (inhoudelijk en vormelijk) als het proces (samenwerking) breed geëvalueerd worden. Deze evaluatie kan gebeuren via peerevaluatie, aangevuld door feedback door de docent.